

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

5 JULI 1996

VOORSTEL VAN DECREET

— van de heer André Denys —

houdende stimulering van een geïntegreerd en kwaliteitsvol jeugdsportbeleid

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het arrest-Bosman heeft het statuut van de sportbeoefenaar impliciet gewijzigd in de zin van een absolute vrijheidsregeling bij een overgang naar een andere sportvereniging. Conform deze Europese rechtspraak werd recentelijk door de Vlaamse decreetgever voor de niet-professionele sportbeoefenaar een decretaal kader gecreëerd waarbij een absoluut verbod geldt om, bij een overgang van de ene sportvereniging naar de andere, enige vorm van vergoeding te betalen.

Binnen de sportfederaties is het betalen van transfersommen voor de gedeeltelijke financiering van de jeugdopleiding tussen de sportverenigingen onderling tot nu toe schering en inslag. Door het wegvallen van deze vergoedingen is een vacuüm ontstaan dat zonder een nieuwe benadering van het jeugdsportbeleid zou kunnen leiden tot verregaande gevolgen voor de jeugdopleidingen. Maar de nieuwe situatie kan ook een uitdaging zijn om op een creatieve wijze een vernieuwende aanpak tot stand te brengen.

Met dit voorstel van decreet beogen we door een nieuwe aanpak op het gebied van het huidige sportbeleid, meer jeugdsport en een kwalitatief betere opleiding tot stand te brengen. Wij wensen dit niet te doen door de bestaande initiatieven te ontmoedigen of te vervangen, maar door het creëren van een basis om vrijwillige samenwerking te stimuleren, kennisoverdracht te organiseren en maximale complementariteit tot stand te brengen.

Daarom moet er bij voorrang een samenwerking georganiseerd worden op twee niveaus.

In de eerste plaats op het niveau van het centrale Vlaamse beleid waar de departementen volksgezondheid, onderwijs en cultuur een geïntegreerd sportbeleid moeten uitwerken.

In het departement volksgezondheid is er een knowhow inzake medisch verantwoorde sportbeoefening.

In het onderwijs is de meeste sportinfrastructuur en -omkadering aanwezig. Het optimaliseren van het gebruik van de aanwezige sportinfrastructuur en terreinen en het integreren van de leerkrachten lichamelijke opvoeding in de sportopleiding zowel op school als in de sportverenigingen kan tot een enorme verrijking leiden zonder een noemenswaardige extra budgettaire inspanning.

Het eigenlijke sportbeleid, dat in hoofdzaak uitgevoerd wordt door Bloso, staat nu los van die departementen. Het werken in afzonderlijke hokjes verhindert een totaal, goed uitgewerkt en kwalitatief jeugdsportbeleid.

De samenwerking tussen de departementen, bevoegd voor volksgezondheid, onderwijs en cultuur mag echter niet betekenen dat het totale sportbeleid gecentraliseerd zou worden. Integendeel, reorganisatie van de huidige werking moet dienen om de uitvoering van een geïntegreerd sportbeleid maximaal toe te wijzen aan het niveau dat het dichtst bij de jeugdsporter staat, namelijk het gemeentelijke niveau.

Vandaag zijn er vele instanties die zich bezighouden met sport, sportopleiding en jeugdsport : de sportfederaties, de sportverenigingen, het Bloso, de gemeentelijke sportdiensten, de scholen, de ouders, ... Veelal wordt naast elkaar gewerkt bij gebrek aan enige vorm van coördinatie. Het gemeentelijke niveau is het beste niveau om die coördinatie te organiseren omdat men op dat niveau vertrouwd is met het reilen en zeilen van sportverenigingen en scholen in de gemeente.

De bedoeling van het voorstel van decreet is een grotere samenwerking tussen sportieve jongeren, hun ouders, scholen, sportverenigingen en gemeentelijke sportdiensten te organiseren.

Het jeugdsportbeleid moet meer toegespitst worden op een betere kwaliteitszorg zodat een veel hoger sport- en fitheidsrendement wordt bereikt. Dit voorstel van decreet zet zich af tegen het sportpessimisme. Wetenschappelijke studies wijzen uit dat de jongeren steeds vroeger deelnemen aan de sportbeoefening. Bovendien is de graad van sportiviteit van de Vlaamse jeugd hoger dan enkele jaren geleden. Deze positieve evolutie mag ons echter niet blind maken voor de huidige tekortkomingen.

De trend tot individualisering en vrijblijvendheid in de sport leidt tot een terugval in de georganiseerde sport. Er is bij onze jeugd een te sterke specialisering in één sport en hierdoor ontstaat een gebrek aan een brede sportieve opvoeding. Het gevolg hiervan is een achterstand inzake het brede fysieke prestatievermogen.

Bovendien kampen vier op de tien sportclubs met financiële problemen. Dat resulteert in het aantrekken van sporttechnische begeleiders die niet over een specifiek sportdiploma of sportgetuigschrift beschikken.

Het decreet introduceert drie nieuwe begrippen ; het gemeentelijke jeugdsportcontract, de sportinstapkaart (sik) en het sportoudercomité (soc).

Met het gemeentelijke jeugdsportcontract willen wij verschillende partners rond één tafel krijgen om een verantwoord jeugdsportbeleid uit te werken. Dat zijn het gemeentebestuur, de scholen en de sportclubs.

Dit samenwerkingsinitiatief opent – rekening houdend met bepaalde voorwaarden – de deur voor het verkrijgen van subsidies. Die subsidies kunnen onder meer worden aangewend voor het financieren van een sportinstapkaart. De jongere krijgt een kaart, uitgereikt door het gemeentebestuur, die hem of haar het recht geeft één jaar gratis te sporten in de verschillende sportverenigingen van de gemeente.

Het voordeel van zo'n kaart bestaat erin dat de jongeren kennis kunnen maken met een groot aanbod van sportactiviteiten. Dat stelt de jongere in staat een bewuste definitieve keuze te maken inzake zijn aansluiting bij een sportvereniging. Voor de sportverenigingen betekent het een promotiestunt die zal resulteren in een groter aantal leden in de toekomst.

Het zal leiden tot een grotere sportdeelname van de jongeren en binnen het kader van het gezondheidsbeleid betekent dat gezondere jongeren. Zonder twijfel is de jeugdsport een belangrijke component van het preventieve gezondheidsbeleid. Bovendien mag ook de sociale dimensie van de sportinstapkaart niet worden onderschat. Alle jongeren hebben er recht op en zo wordt sportdeelname voor iedereen bereikbaar.

Tenslotte zijn wij van mening dat het actief betrekken van de ouders van de jeugdige sportbeoefenaars een meerwaarde zal betekenen voor het uitwerken van een kwalitatief jeugdsportbeleid in de gemeente. Binnen de sportverenigingen kan een sportoudercomité worden opgericht. Dat heeft voornamelijk tot doel een kwalitatief jeugdsportbeleid mogelijk te maken en de rechten van de minderjarige sportbeoefenaar te verdedigen.

Het decreet wordt gefinancierd door een bedrag, ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, door herschikkingen binnen de departementen, bevoegd voor cultuur, onderwijs en volksgezondheid, door subsidies van de gemeenten. Daarenboven kunnen de sportfederaties en de sportverenigingen financiële afspraken maken over lidgeld, licentievergoedingen en jeugdfondsen.

Dit voorstel van decreet wil met andere woorden niet alleen een oplossing bieden voor het vacuüm, gecreëerd door het arrest-Bosman, het wil bovendien meer kwaliteit brengen in de jeugdsportopleiding via decentralisatie en het creatief samenbundelen van de krachten van de departementen waaronder sport ressorteert.

Wij zijn ervan overtuigd dat een kwalitatief jeugdsportbeleid slechts kans van slagen heeft wanneer alle actoren binnen de sportwereld hun steentje daartoe bijdragen : de Vlaamse Gemeenschap, de gemeenten, de verenigingen, de federaties, de ouders, ...

Commentaar bij de artikelen

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Dit artikel bevat enkele definities.

Alle kinderen van 3 tot 18 jaar vallen onder het toepassingsgebied van dit decreet.

Onder "sport" worden de activiteiten bedoeld, die voorkomen op een lijst die de Vlaamse regering opstelt. De Vlaamse Hoge Raad voor de sport, opgericht bij het decreet van 23 juli 1992 houdende oprichting van een Vlaamse Hoge Raad voor de Sport, dient een advies te geven aan de Vlaamse regering met betrekking tot het opstellen van die lijst.

De definities van sportvereniging en sportfederatie zijn dezelfde als diegene die gehanteerd worden in het decreet van 27 maart 1991 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening.

Aan deze begrippen moet de ruimst mogelijke interpretatie worden gegeven.

De feitelijke vereniging of de vereniging met rechtspersoonlijkheid, de tijdelijke vereniging, de eenmalige organisatie, de plaatselijke of de landelijke sportbond vallen onder de bepalingen van het decreet.

HOOFDSTUK II

Kwaliteit door begeleiding, decentralisatie en samenwerking

Artikel 3

In de eerste paragraaf van dit artikel wordt bepaald dat een kwaliteitsvol jeugdsportbeleid gebaseerd moet zijn op een permanente sportpromotie, een aangepaste sportmedische en sporttechnische jeugdsportbegeleiding via een gediplomeerd deskundige en de uitbouw van de nodige infrastructuur.

Vandaag gaan in Vlaanderen relatief gezien te veel middelen naar de financiering van de sportstructuren (zowel wat personeelskosten als wat werkingsmiddelen betreft) en te weinig naar het stimuleren van een sportbeleid. Het beleid moet erop gericht zijn een zo groot mogelijke sportdeelname te realiseren van alle bevolkingsgroepen in het algemeen en van de jeugd in het bijzonder. Een kwalitatief jeugdsportbeleid moet dus stoelen op een permanent promoten van de sport bij de jeugd. In dit voorstel van decreet wordt om die reden de sportinstapkaart (sik) geïntroduceerd om een zo groot mogelijk aantal jongeren kennis te laten maken met verschillende sportactiviteiten en hen op die wijze te motiveren aan sport te blijven doen. De sportinstapkaart in een instrument om aan permanente sportpromotie te doen.

Om de kwaliteit te kunnen garanderen moet aan de begeleiders een aantal eisen worden opgelegd in verband met een efficiënt begeleiden van de jeugd tijdens de activiteiten. De begeleiding van iedere sportactiviteit dient te gebeuren door geschoolde begeleiders en zij moeten worden gestimuleerd tot permanente bijscholing. Op die wijze moeten zij een aangepaste sportmedische en sporttechnische jeugdsportbegeleiding kunnen bieden. Bovendien moeten de sportactiviteiten plaatsvinden in een veilige en aangepaste sportinfrastructuur.

De volgende twee paragrafen stellen dat een kwaliteitsvol jeugdsportbeleid kan worden gerealiseerd door enerzijds een samenwerking te bewerkstelligen tussen de verschillende departementen waaronder de bevoegdheid sport en lichamelijke opvoeding ressorteren (§ 2) en anderzijds door een coördi-

natie te regelen op het niveau van de gemeenten inzake de jeugdsportinitiatieven (§ 3).

Vandaag zijn er binnen de Vlaamse Gemeenschap verschillende departementen bevoegd voor bepaalde aspecten van de sport.

Het spreekt voor zich dat deze versplintering van bevoegdheden nefast is voor een kwaliteitsvol sportbeleid. Om die reden bepaalt het decreet een geïntegreerde samenwerking tussen de respectievelijke departementen inzake sport en lichamelijke opvoeding. Op die wijze kunnen de bestaande middelen en structuren op het Vlaamse niveau gebundeld worden om het sportbeleid te optimaliseren.

Op het niveau van de gemeenten moet de gemeentelijke sportdienst de mogelijkheid krijgen om alle initiatieven tussen de gemeenten, de scholen en de clubs te coördineren. Samenwerking gebeurt op vrijwillige basis.

Artikel 4

In de eerste paragraaf wordt bepaald dat een gemeentelijk jeugdsportcontract kan worden afgesloten tussen het gemeentebestuur, de scholen en/of de sportverenigingen. De samenwerking waarvan sprake is in het vorige artikel wordt vastgelegd in het gemeentelijke jeugdsportcontract.

Geen enkele instantie kan worden verplicht toe te treden tot het gemeentelijke jeugdsportcontract.

Het gemeentelijke jeugdsportcontract heeft als doelstelling een kwalitatief jeugdsportbeleid mogelijk te maken.

De tweede paragraaf stelt dat de Vlaamse regering een richtinggevend model opstelt van een gemeentelijk jeugdsportcontract en dat ter beschikking stelt van de lokale besturen. Het model moet het resultaat zijn van de geïntegreerde samenwerking van de departementen die bevoegd zijn voor sport en lichamelijke opvoeding.

In het model worden de voorwaarden opgenomen, die minimaal vereist zijn voor het verkrijgen van subsidies :

- de voorwaarden waaraan de gediplomeerde deskundige moet voldoen om een sportmedische en een sporttechnische begeleiding te kunnen geven ;
- de samenwerking en de verhouding tussen de verschillende partijen die toetreden tot het gemeentelijke jeugdsportcontract ;
- de wijze waarop de partijen worden vergoed voor hun inbreng ;
- het gebruik van de sportinstapkaart (sik).

Artikel 5

De kinderen en jongeren tussen 3 en 18 jaar kunnen een sportinstapkaart (sik) aanvragen bij het gemeentebestuur. Met de sportinstapkaart kan de jongere in iedere sportvereniging die het gemeentelijke jeugdsportcontract heeft ondertekend, gratis sporten gedurende één jaar. Om te voorkomen dat sportverenigingen het lidgeld van hun reeds aangesloten leden zouden verliezen, wordt in dit artikel ook bepaald dat de jongere met deze kaart niet gratis kan sporten in die vereniging waarvan hij of zij lid is.

Artikel 6

Bij het opmaken van het gemeentelijke jeugdsportcontract is inspraak van de deskundigen inzake jeugdsportaangelegenheden, de gemeentelijke sportraad, de directies van de scholen en het sportoudercomité vereist.

De inspraak van de deskundigen is van het grootste belang wil men een verantwoord sportbeleid uitwerken. Vanuit hun deskundigheid kunnen zij immers wijzen op eventuele tekortkomingen van het gemeentelijke jeugdsportcontract. De inspraak van de deskundigen garandeert de kwaliteit van het gemeentelijke jeugdsportbeleid.

Het opnemen van de mogelijkheid van inspraak van het sportoudercomité beoogt in eerste instantie de rechten van de minderjarige sportbeoefenaar te verdedigen. Een sportoudercomité kan aan één vereniging verbonden zijn of kan de ouders van verschillende verenigingen vertegenwoordigen.

Na goedkeuring van het gemeentelijke jeugdsportcontract moet het worden bezorgd aan de Vlaamse regering.

HOOFDSTUK III

Stimuleren door een doeltreffende subsidiëring
en mederesponsabilisering van ouders, sportverenigingen
en sportfederaties

Artikel 7

Het decreet wordt gefinancierd door een bedrag, ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, door herschikkingen binnen de departementen die bevoegd zijn voor onderwijs, cultuur en volksgezondheid en ten slotte door bijdragen van de gemeenten. Daarenboven kunnen de sportfederaties en de sportverenigingen financiële afspraken maken over lidgeld, licentievergoedingen en jeugdfondsen.

De Vlaamse overheid neemt een bedrag op in haar uitgavenbegroting ter financiering van de uitvoering van dit decreet.

– Daartoe moet zij in eerste instantie een verschuiving van de beschikbare middelen realiseren binnen het budget van het Bloso. Een deel van de beschikbare middelen van het Bloso moet worden aangewend voor de financiering van dit decreet.

– Daarnaast moeten de middelen, gespendeerd aan de betaling van de contractuele personeelsleden van het Bloso, worden geëvalueerd. De middelen die op die wijze vrijkomen, kunnen eveneens worden aangewend ter financiering van het decreet.

– In de subsidiëring van de landelijke sportverenigingen moet door een rationalisering van het aantal sporten, het samenwerken van de sportverenigingen en de ontzuiling een bedrag worden vrijgemaakt ter financiering van het decreet.

De gemeenten kunnen slechts aanspraak maken op subsidies wanneer de gemeentelijke inspanningen minimaal gelijkwaardig zijn aan het bedrag dat door de Vlaamse overheid wordt gesubsidieerd. Het algemeen bekende principe van één frank voor één frank is met andere woorden van toepassing. De middelen die de gemeente reeds spendeert voor de uitvoering van een kwalitatief jeugdsportbeleid, kunnen worden verrekend ter bepaling van het bedrag dat ten laste komt van de gemeente. De middelen die reeds worden gespendeerd ter financiering van de sportinfrastructuur komen niet in aan-

merking voor de bepaling van het bedrag dat ten laste komt van de gemeente.

In het kader van het preventiebeleid moeten middelen uit het departement dat bevoegd is voor volksgezondheid van de Vlaamse Gemeenschap worden gereserveerd voor de financiering van dit decreet. Gezien de belangrijke rol van de jeugdsport in een efficiënt preventiebeleid is het verantwoord een bedrag over te hevelen ter financiering van dit decreet.

Binnen het onderwijs moet het principe van de gemengde opdrachten mogelijk worden gemaakt voor de leerkrachten lichamelijke opvoeding. De regenten en de licentiaten lichamelijke opvoeding moeten de mogelijkheid krijgen deeltijds te werken in het onderwijs en deeltijds in de sportverenigingen. Het integreren van de leerkrachten lichamelijke opvoeding in de sportopleiding zowel op school als in de sportverenigingen kan de kwaliteit van het sportbeleid enkel ten goede komen.

Tenslotte kunnen de sportfederaties en de sportverenigingen financiële afspraken maken over lidgeld, licentievergoedingen en jeugdfondsen. Vele federaties hebben jeugdfondsen opgericht en die moeten ook kunnen worden betrokken in de nieuwe gedecentraliseerde werking.

Artikel 8

De beschikbare middelen moeten worden aangewend ter financiering van de sportkaart, de jeugdopleiding in de sportverenigingen en diensten, geleverd door de scholen.

In dit artikel wordt de mogelijkheid opgenomen dat de scholen een vergoeding krijgen. Dat is noodzakelijk wil men de scholen motiveren om mee te werken aan het gemeentelijke jeugdsportcontract.

HOOFDSTUK IV

Inwerkingtreding

Artikel 9

De bepalingen van dit decreet treden in werking op 1 januari, volgend op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

André DENYS

VOORSTEL VAN DECREET

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Artikel 2

In dit decreet wordt verstaan onder :

- a) jeugd : kinderen en jongeren van 3 tot 18 jaar ;
- b) sport: de activiteiten die vallen onder de noemer sport zoals opgenomen op een lijst, opgesteld door de Vlaamse regering op advies van de Vlaamse Hoge Raad voor de Sport ;
- c) sportvereniging : elke vereniging die bij overeenkomst of krachtens haar statuten hoofdzakelijk tot doel heeft sportmanifestaties te organiseren ;
- d) sportfederatie : groepering van sportverenigingen die bij overeenkomst of krachtens hun statuten hoofdzakelijk tot doel hebben sportmanifestaties te organiseren.

HOOFDSTUK II

Kwaliteit door begeleiding, decentralisatie en samenwerking

Artikel 3

§ 1. Een kwaliteitsvol jeugdsportbeleid is gebaseerd op een voortdurende sportpromotie, een aangepaste sportmedische en sporttechnische jeugdsportbegeleiding via een gediplomeerd deskundige en de uitbouw van de nodige infrastructuur.

§ 2. Met het oog op een maximale kwaliteit van het jeugdsportbeleid wordt er binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een geïntegreerd samenwerkingsverband tot stand gebracht tussen de onderscheiden bevoegde departementen.

§ 3. Op het niveau van de gemeenten coördineren de sportdiensten alle initiatieven van sportverenigingen, scholen en gemeentebestuur inzake sportpromotie, het verbreden van het sportaanbod en het kwalitatief begeleiden van de jeugdsportopleiding.

Artikel 4

§ 1. De coördinatie, zoals bedoeld in artikel 3, § 3, wordt geconcretiseerd in een gemeentelijk jeugdsportcontract. Het gemeentelijke jeugdsportcontract is een vrijwillige overeenkomst tussen de sportverenigingen, de scholen en het gemeentebestuur of tussen het gemeentebestuur en één van de twee andere betrokken partijen met als doelstelling het bevorderen van een kwalitatieve sportbeoefening van de jeugd.

§ 2. De Vlaamse regering maakt een richtinggevend model van een gemeentelijk jeugdsportcontract op en stelt dit ter beschikking van de gemeenten. Minimaal bevat het jeugdsportcontract bepalingen inzake :

- de voorwaarden waaraan de sportmedische en sporttechnische begeleiding via een gediplomeerd deskundige binnen de sportverenigingen moeten voldoen om voor subsidiëring in aanmerking te komen ;
- de samenwerking en verhouding tussen de verschillende partijen die het gemeentelijke jeugdsportcontract ondertekenen ;
- de wijze waarop de contracterende partijen worden vergoed voor hun inbreng in de realisatie van de doelstelling van het gemeentelijke jeugdsportcontract ;
- het gebruik van de sportinstapkaart.

Artikel 5

De sportinstapkaart, zoals bedoeld in artikel 4, § 2, wordt door het gemeentebestuur uitgereikt op eenvoudige aanvraag van een jeugdporter en geeft, zonder aansluitingsverplichting, gedurende 1 jaar gratis toegang tot de trainingen van alle plaatselijke sportverenigingen die het gemeentelijke jeugdsportcontract hebben ondertekend en waarvan de jeugdporter geen lid is.

Artikel 6

De gemeenteraad keurt het gemeentelijke jeugdsportcontract goed na een inspraakprocedure waarbij minimaal betrokken worden :

- deskundigen inzake jeugdспортаangelegenheden waaronder erkende sportartsen, verantwoordelijken van de sportmedische centra en gediplomeerde sporttechnici ;
- de gemeentelijke sportraad ;
- de directies van de scholen die zijn gevestigd op het grondgebied van de betrokken gemeente ;
- een sportoudercomité, zijnde een vertegenwoordiging van de ouders van kinderen die actief zijn in sportverenigingen op het grondgebied van de gemeente.

Na goedkeuring door de gemeenteraad wordt het gemeentelijke jeugdsportcontract bezorgd aan de Vlaamse regering.

HOOFDSTUK III

Stimuleren door een doeltreffende subsidiëring
en mederesponsabilisering van ouders,
sportverenigingen en sportfederaties

Artikel 7

De Vlaamse Gemeenschap financiert de gemeenten met een gemeentelijk jeugdsportcontract. Om voor die financiering in aanmerking te komen, moet de gemeente jaarlijks minimaal een aan de financiering gelijkwaardige inspanning leveren ten gunste van het jeugdsportbeleid.

In aanvulling op dat bedrag kunnen ook financiële afspraken met sportfederaties en sportverenigingen rond lidgeld, licentiesystemen en jeugdfondsen een onderdeel zijn van de financiering van het gemeentelijke jeugdsportcontract.

Artikel 8

De beschikbare middelen voor het gemeentelijke jeugd-sportcontract worden aangewend ter financiering van de gratis sportinstapkaart, de jeugdopleiding in de sportverenigingen en de diensten, geleverd door de scholen.

HOOFDSTUK IV

Inwerkingtreding

Artikel 9

Dit decreet treedt in werking op 1 januari van het jaar, volgend op de datum van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

André DENYS
